

donderdag 02 april 2009

Slanke kabinetten zijn verrassend haalbaar

 Al 0 reacties | reageer zelf

BRUSSEL - Het is niet onmogelijk de Vlaamse kabinetten af te slanken, zo bleek gisteren op een studiedag. Het is zelfs een haalbare ambitie.

Van onze redacteur

Een afslanking van de Vlaamse kabinetten is niet onmogelijk, ze is zelfs haalbaar. Dat bleek gisteren verrassend genoeg op een studiedag van het Instituut voor de Overheid van de KU Leuven en het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV).

Een eerste afslanking van de kabinetten - en een parallelle uitbreiding van de beleidsrol van de administratie - dateert van de regering-Van den Brande II, in de late jaren negentig. De paarsgroene regering-Dewael (later regering-Somers) nam de belofte over, maar dat leidde tot niet meer dan een stabilisatie.

Daarna draaide de wind. Vanaf 2004 (regeringen-Leterme en -Peeters) gingen de kabinetten opnieuw veel meer op het Vlaamse beleid wegen.

De jongste tijd klinken weer andere geluiden, maar weinigen verwachten een doorbraak. Het begon na het Oeso-rapport over de inefficiënte overheden in België, dat stelde dat er maar één land ter wereld was met zulke grote kabinetten.

De commissie efficiënte en effectieve overheid die de Vlaamse regering vorig jaar installeerde, raadt een halvering van de kabinetten aan. De Vlaamse administratie zal die doelstelling wellicht overnemen in haar aanbevelingen voor het volgende regeerakkoord. En minister-president Kris Peeters zette zo'n halvering ook al eens op de politieke agenda.

Maar iets dat zoveel macht heeft als de ministeriële kabinetten, doen verdwijnen of afslanken, is niet simpel. Vandaar het algemene scepticisme. De kabinetten vervullen verschillende rollen in het bestel. Wie gaat die rol dan overnemen? Dat was de vraag waarmee Diederik Vancoppenolle zijn doctoraat behaalde aan de KU Leuven.

Zijn analyse en een paneldebat gisteren met woordvoerders van hoge ambtenaren, kabinettsmedewerkers, oud-ministers, belangengroepen en partijstudiediensten leerden dat een deel van de rollen van de kabinetten perfect kan overgeheveld worden naar de administratie. Dat werd zelfs vrij algemeen 'wenselijk en haalbaar' geacht.

Het onderzoek van Vancoppenolle leert trouwens dat de Vlaamse administratie al veel beleidsrollen opneemt (*zie inzet*).

Er zijn wel voorwaarden. De hoofdvoorwaarden zijn loyaliteit aan de minister, en flexibiliteit en beschikbaarheid. Verder moet de administratie in staat zijn dwarsverbanden tussen beleidssectoren te verzekeren. Daarvoor zijn nu interkabinettenwerkgroepen nodig.

Een confrontatie met het Nederlandse model zonder kabinetten, leerde dat het parlement daar een deel van de rollen van de kabinetten vervult. De politieke afstemming in de coalitie onder meer. Dat zou het Vlaams parlement wat minder saai maken, werd geopperd in de zaal.

Het Nederlands model vereist wel een totaal andere cultuur en ingesteldheid bij de ambtenaren die bij het beleid worden betrokken. Een veel grotere loyaliteit aan de minister ook.

Ze moeten dan meedenken met hem. Gaat hij naar rechts, dan moeten ze meedenken in rechtse richting. Dat strookt (nog) niet geheel met de opvattingen over de neutrale ambtenaar die in Vlaanderen nog leven. Ondanks de hoge politisering die hier ook aanwezig is in het ambtenarenkorps.

<http://soc.kuleuven.be/sbov>

GUY TEGENBOS